

بچه‌ها، نسوان و وطن خواه ايران
(سال‌هاى ۱۳۰۱ ش - ۱۳۱۴)

محمد حسين سپهرى

انتشارات خجسته

۱۳۹۷

سرشناسه	خسروپناه، محمدحسین، ۱۳۴۲ -
عنوان قراردادی	جمعیت نسوان وطن‌خواه ایران (مجله)
عنوان و پدیدآور	جمعیت نسوان وطن‌خواه ایران (سال‌های: ۱۳۰۱ ش - ۱۳۱۴) / محمدحسین خسروپناه.
مشخصات نشر	تهران: خجسته، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۳۰۴ ص.: مصور، جدول.
فروست	تاریخ معاصر ایران؛ ۱۷.
شابک	978-964-2975-47-1
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	جمعیت نسوان وطن‌خواه ایران
موضوع	زنان - ایران - فعالیت‌های سیاسی - تاریخ - قرن ۱۳ ق. - ۱۴
موضوع	Women - Political activity - Iran - History - 19th-20th centuries:
موضوع	زنان - ایران - نشریات ادواری - تاریخ
موضوع	Women - Iran - Periodicals - History:
موضوع	زنان - ایران - تاریخ - مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع	Women - Iran - History - Adresses, essays, lectures:
موضوع	زنان - ایران - انجمن‌ها
موضوع	Women - Iran - Societies
رده‌بندی کنگره	HQ ۱۲۳۷ / الف خ ۵ ۱۳۹۷
رده‌بندی دیویی	۳۰۵ ۴۲۰ ۰۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۲ ۲۶۹۹

انتشار خجسته

جمعیت نسوان وطن‌خواه ایران (سال‌های ۱۳۰۱ ش - ۱۳۱۴)

محمدحسین خسروپناه

نسخه پرداز: تارا یکرنگیان

طرح جلد: مرثضی شمیسا

حروفچینی: شبستری

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۷

قیمت: ۳۵,۰۰۰ تومان

Email: khojasteh_press@yahoo.com

Telegram: T.me/khojastehpub

Instagram: khojasteh_pub

فروش الکترونیکی

Persianbook.net

نشانی: خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، بین خیابان وحیدنظری و خیابان روانمهر، بن‌بست توحید، شماره ۴، واحد ۴، کد پستی: ۱۳۱۴۶۱۵۱۴۷، تلفن: ۶۶۴۶۰۲۸۳، فاکس: ۶۶۹۵۹۹۲۳

فهرست

پیشگفتار..... ۹

جمعیت نسوان وطن خواه ایران

سال‌های: ۱۳۰۱ ش - ۱۳۱۴

فعالیت‌های جمعیت نسوان وطن خواه ایران

- ۱۷..... سال‌های: ۱۳۰۲ ش - ۱۳۰۴.....
- ۲۵..... اقدامات برای برقراری ارتباط با تشکل‌های زنان دیگر کشورها.....
- ۳۹..... مدرسه‌های جدید نسوان وطن خواه ایران.....
- ۴۷..... مجله جمعیت نسوان وطن خواه ایران.....
- ۵۰..... ۱. زن و جایگاه اجتماعی آن.....
- ۵۳..... ۲. وظایف زنان در جامعه ایران.....
- ۵۹..... ۳. ازدواج.....
- ۶۲..... ۴. ورزش.....
- ۶۳..... ۵. مطالب تاریخی و ادبی.....
- ۶۴..... رکود و جدایی.....
- ۷۲..... جمعیت بیداری نسوان.....
- دوره رکود سال‌های: (۱۳۰۵-۱۳۱۰)
- ۸۰..... ۱. برگزاری نمایش برای کمک به زلزله‌زدگان خراسان.....
- ۸۲..... ۲. قانون مجازات اعمال منافعی عفت.....
- ۸۴..... ۳. قانون ازدواج و طلاق.....
- ۹۴..... دومین کنگره نسوان شرق.....
- ۱۱۲..... تا انحلال.....

۱۲۵	● مجله جمعیت نسوان وطن خواه ایران
۱۲۷	۱. فهرست کامل مطالب مجله جمعیت نسوان وطن خواه ایران
۱۳۲	۲. برگزیده مقاله ها و مطالب
۱۳۲	اولین قدم / []
۱۳۵	ادبیات راجع به نسوان / میرزا صادق بروجردی
۱۳۶	بروم حفظ الصّحه / عفت الملوک خواجه نوری
۱۳۸	پیشنه د مفید / مهلقا برهان
۱۳۹	جئنه تحت اقام الامهات / [امضاء محفوظ]
	اجتناب ز امراض مسریه، راه علاج و لزوم استعلاج آن
۱۴۱	(نعمتان مجبوران الصّحه و الامان) / []
۱۴۲	جهل / محترم اسکندر
۱۴۳	بشارت / [نسوان وطن خواه]
۱۴۴	اخطار / [از طرف جمعیت نسوان وطن خواه]
۱۴۴	اعلان / [از طرف جمعیت نسوان وطن خواه]
۱۴۵	ما و محیط هوچی گری / []
۱۴۵	زن در قرن بیستم / []
۱۵۱	کاترین دو مدیسی / ایرج اسکندری (محصل مدرسه علوم سیاسی)
۱۵۴	ساختن بیسکویت با کرم / []
۱۵۴	کرم برای روی بیسکویت / []
۱۵۵	اخطار / [جمعیت نسوان وطن خواه]
	طب خانگی / دکتر علیم الملک (معاون مدرسه طبی دولتی
۱۵۵	و معلم مدرسه دواسازی)
	حضور محترم هیئت تحریریه مجله شریفه
۱۵۷	نسوان وطن خوان دام بقاء / فخر آفاق پارسا
۱۶۲	الف همزه به جای الف / فخر آفاق پارسا
۱۶۴	[شعر] / ک. خواجه نوری

- ۱۶۶ فقدان تأسف آور در عالم ترقی و تربیت نسوان / نورالهدی منگنه نورانی
- ۱۶۹ زن و تأثیر محیط مسکونی / []
- ۱۷۱ قلب مجروح / پروین اعتصامی
- ۱۷۲ عقاید مختلفه راجع به زن / []
- ۱۷۳ اظهار قدر دانی / ف. ل. هدایت
- ۱۷۵ [بدون عنوان] / م. ب.
- ۱۷۸ امتنان و اعتذار، تشکرات صمیمانه باز ماندگان
- ۱۷۸ زینت اصلی زن / [] خانه داری است / فخر آفاق پارسا
- ۱۸۲ نزوم ررزش / عفت الملوک خواجه نوری
- ۱۸۳ عتذار / دفتر مجله نسوان و وطن خواه
- تاریخ نسوان
- ۱۸۴ زن عهد عتیقه و زن عصر حاضر / دکتر مؤدب السلطنه - وزیر
- ۱۸۷ انتقاد مؤدب السلطنه
- ۱۸۸ لباس پوشیدن یسی از اس تمدن است
- ۱۹۰ مُد لباس
- ۱۹۰ لباس های زیر
- ۱۹۱ لباس رو
- ۱۹۱ پالتو
- ۱۹۱ ژاکت، نیم تنه و دامن
- ۱۹۲ قرن بیستم، مجلس ترجمیم در طهران
- ۱۹۵ ازدواج در ایران / م. ق. ادیب
- ۲۰۹ مجله شریقه جمعیت نسوان و وطن خواه / صادق بروجردی
- ۲۱۱ نسا ئیات / صادق بروجردی
- ۲۱۲ هیئت محترم نسوان و وطن خواه / صدیقه دولت آبادی
- ۲۱۴ بیسکویت بادامی
- ۲۱۴ زن و اقتصاد / ف. ل. هدایت
- پیشنهاد نسوان جمعیت و وطن خواه به مقام مقدس مجلس شورای ملی
- ۲۱۸ ساحت مقدس دارالشورای ملی / مستوره افشار

قسمت ادبی

- ۲۱۹ شبی از زندگی یک زن / [از قلم یک خانم حساس ایرانی]
- ۲۲۲ کدام مقصّرند؟ / سعید نفیسی
- ۲۲۵ نساآیات / صادق پروجر دی
- ۲۲۷ خواتین محترمه
- ۲۲۷ اعلان
- مهترین وظیفه خانم‌ها
- ۲۲۷ بین مادر / سر / سعید نفیسی
- مقام مژمه / یسه مجله
- ۲۳۱ جمعیت نسا / زن خواه ایران دامت تأییداته / []
- ۲۳۵ مقصود ما / مستور / اشار
- تکالیف والدین
- ۲۴۳ در موقع به وجود آوردن اعلان / و رفع نواقص آنها
- ۲۴۹ اعلان
- پیوست‌ها
- ۲۵۱ استاد، مدارک
- ۲۷۷ ضمائم و عکس‌ها

پیشگفتار

در سال ۱۲۸۵ ش، انقلاب مشروطیت ایران سلطنت مشروطه پارلمانی را جایگزین تمام دیرپای استبداد مطلقه کرد. این تحول تنها به عرصه سیاسی محدود نماند و با افتتاح مجلس شورای ملی، انتشار روزنامه‌های آزاد، متشکل شدن مردم در انجمن‌ها و بعداً در احزاب سیاسی، تدوین قانون اساسی و متمم آن و... به تدریج ابعاد فرهنگی و اجتماعی هم پیدا کرد. هر یک از اقشار و طبقات جامعه با استفاده از امکانات و فرصت‌های ناشی از اصلاحات، مطالبات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی خود را مطرح کردند و برای دستیابی به آن کوشیدند.

از سال ۱۲۸۵ ش به بعد، زنان نیز در قالب و تحول خواه ایران هم، به رغم شمار اندک‌شان، در صدد برآمدند تحولی در شرایط زندگی زنان پدید آورند. به این منظور، آنها برای دستیابی به حقوق فردی و اجتماعی و نوسازی شرایط زندگی زن ایرانی، تشکلهای عمدتاً فرهنگی و اجتماعی تشکیل دادند، مدارس دخترانه را با اتکا به سرمایه و امکانات خویش تأسیس کردند، فرهنگ مردسالار را به چالش کشیدند، طرح‌ها و برنامه‌های اصلاح سیاسی و اجتماعی ارائه کردند، به پاسداری از انقلاب مشروطه و دستاوردهای آن برخاستند، با سیاست سنتی حاکم بر خانواده را نقادی و روزنامه‌ها و مجله‌های خود را منتشر کردند، شیوه‌های نوین خانه‌داری و بچه‌داری را آموزش دادند، با هم‌تایان آسیایی و اروپایی خود مرتبط شدند و...؛ به عبارت دیگر، زنان عصر مشروطه بنیان‌های نهضت اجتماعی زن ایرانی برای احقاق حقوق فردی و اجتماعی‌اش را در قرن بیستم پی افکند و با فعالیت‌های پیگیر خود توانستند برباره‌ای از موانع غلبه کنند و به برخی از مطالبات اولیه فردی و اجتماعی زن ایرانی دست یابند.

جنبش در حال تکوین زن ایرانی جنبشی تجددطلبانه و عمدتاً غیرسیاسی بود. در سال‌های ۱۲۸۵ ش-۱۳۱۴، این جنبش مستقل از حکومت به کندی شکل گرفت و فعالان اولیه حقوق زنان با ایجاد تشکل‌ها و انتشار روزنامه‌ها و مجله‌ها نه تنها هدف‌ها و مطالبات خود را مطرح کردند بلکه توانستند توجه عده‌ای از دختران جوانی را که در مدرسه‌های دخترانه تحصیل می‌کردند به خود جلب کنند و نسل دیگر، از فعالان حقوق زنان را پرورش دهند. در هر مرحله، آن دختران جوان با آگاهی بیشتر و با جمع‌بندی از دستاوردها و کاستی‌های فعالیت‌های قبلی، مبارزه را ادامه دادند و شهرهای تازه‌ای برای دستیابی به مطالبات زن ایرانی به کار بردند.

جمعیت نسوان وطن‌خواه ایران یکی از پایدارترین و مهم‌ترین تشکل‌های زنان ایران است که در سال‌های پایانی سلطنت قاجار تشکیل شد و سنت‌های مبارزاتی جنبش زن ایرانی را که با انقلاب مشروطه آغاز شده بود در سال‌های ۱۳۰۱ ش-۱۳۱۴، ادامه داد. مجموعه حاضر به جمعیت نسوان وطن‌خواه ایران اختصاص دارد و در دو بخش تنظیم شده است: در بخش اول، مقاله جمعیت نسوان وطن‌خواه ایران ۱۳۰۱ ش-۱۳۱۲ به چگونگی شکل‌گیری، فعالیت‌ها، مشکلات و موانعی که در برابر آن جمعیت فرا داشت و دلایل انحلال آن می‌پردازد. در بخش دوم، فهرست کامل دوره مجله جمعیت نسوان وطن‌خواه ایران (۱۳۰۲ ش-۱۳۰۵) و برگزیده‌ای از مقاله‌ها و مطالب آن مجله ارائه شده است که می‌تواند به شناخت بیشتر از آن مجله و فعالیت‌های جمعیت نسوان وطن‌خواه ایران و در نتیجه، جنبش زن ایرانی در آن مقطع کمک کند. از خانم‌ها مرضیه جبرائیلی و اعظم معتمدی که در فراهم کردن اسناد این مجموعه یاری‌ام کردند، از آقای ناصر مطیعی‌نژاد که شماره ۱۱ مجله جمعیت نسوان وطن‌خواه ایران را در اختیارم گذاشتند و از آقای رضا یکرنگیان که برای پیراسته شدن این مجموعه تلاش کردند، صمیمانه تشکر می‌کنم.

همچنین جای آن دارد از آقای سعید شبستری، حروفچین پیش‌کسوت، و دقت نظر فرامتعارف و تذکرهای فنی و بجای ایشان صمیمانه سپاسگزار باشم.

محمدحسین خسروپناه